

ھېشوو خۇي كۆشت، پاش خۇي كۆمەلېك پرسىيارو و گومانى جىھىشت

نا: ئىدرىس عەلى.. ئە (ئالاي نازادى) يەوھ

بى ئەوھى گىرتىكى كۆمەلەھى تى دىيارىكراوى ھەبى و كەسىك ئەبنەمەلەھى نازارى دايتت، ھېشوو جەمىل ئەكاتىكىدا سەرقانى سەيكرىن بوو بەھەردوو نامۇزا مىندالەھى بە دەمانچە مامى خۇي دەكوژىت.

شەوى 2006/5/9، ھېشوو جەمىل خويىندىكارى دووھى ناوھى ئەناوھى مىدىيا خۇي كۆشت و بەدەمانچەھى مامى كۆتايى بەزىيانى خۇي ھىنا، بە گۆتە ھاوريكەنى ھېشوو يەكەك بووھ ئە خويىندىكارە زىرەك و ژىرەكانى خويىندىكە بەگۆتە داىكىشى ئەمەلەھى كچىكى ورياو گويىرايەل و بى كىشە بووھ خۇشەويستى بەمەلەھىيان بووھ، بەلام ھەم داىكى و ھەم ھاوريكەنى ھېشوو نامازە بۇ ئەوھ ئەكەن كە ھېشوو ھەندى جار خالەتى تۆرەبوون و ھەنچوونى كتوپرى ئەگەلدا بووھ، بەلام ھىچ كاتىك تۆرەبوونەھى ئەگەبىشتە رادە ئەوھى دووچارى ئەخۇشى دەروونى بوويىتەوھ.

نامۇزنى ھېشوو كەھاوكات دراوسى مالىش و زۆرىھى كات بەتايىھت شەوان ھېشوو چۆتە مالىيان و سەھى بە مىندالەھىيان كىردووھ. بەچاوى خۇي رووداوى خۇكۆشتەھى بىنىبووھ تانىستاش كارىگەرى ئەو خالەتە بەناو چاوانىيەھى دىياربوو، ئەو ئەبارەرى رووداوى خۇكۆشتەھى ھېشووھە نامازە بەوھدا "ھېشوو ھەموو شەويك ھاتووھ بۇمانى ئىمە سەھى بە مىندالەھىيان كىردووھ، ئەوشەھى خالەتەھى روويدا بەھەماتىئوھ ئەمانى ئىمەبوو، ئەو ژورەدا داىشەتتوبو، يىنى و تەم نامۇزنى تاكاتى ھەلئەكە دىت تۆرە قاپەكان بىشۇ مەنىش سەھى بەمەلەھىيان دەكەم، پاش مەن ھاتىبووھ ئەوژورە كەدەمانچەھى يىاوهەھى ئىيە، چۆنكە يىاوهەھى زابىتى ئاسايشە، ئىواران كەدەتتەھى دەمانچەھى ئەپشتى ئەئەزىئەھى دادەئىت. مەنىش ھەموو جارنىك ئەبەر مەلەھىيان دەمانچەھى دەخەمە ئىو نوئىنەكان، بۇ ئەوھى دەستكارى ئەكەن، ئەوكاتەدا مەن ئەدەرەھى بووم بەكچەھى و تىبوو تۇ سەھى بەكە و ھەرچىت ئەزانى مەن پىتتەئىمەھى، ئەوكاتەدا كچەكەم سەرھەئەبىرەت بۇئەھى پرسىيار ئەھىشوو بكات، سەرىدەھىيان ھېشوو مەنى دەمانچەھى رادەكەشەت، كچەكەم دەقەزىئەت و ھاوار دەكات ھېشوو يارى بەدەمانچەھى ناكەرىت داىنىئەھى، بەلام ھېشوو بەكچەھى و تىبوو ئەگەر ئەرۆئەھى دەرەھى، تۇش دەكوژم، ئەوكاتەدا مەن چووم بەشۇئەھى ھىورەئەھى ھاوارمان ئىكرە، ھېشوو گىيان دەمانچەھى دانى، بەلام رووى دەمانچەھى تىكرەم و تى ئەئەيەھى پىشەھى ئەتكوژم، بەلام مەن كۆيم ئەدايەھى ھەر ئىي ھاتە پىشەھى وىستەم دەمانچەھى ئىسەنم ئەناكاو ئولەھى دەمانچەھى رووكرەھى سەردى خۇي و يەك فىشەھى نا بەسەر دى خۇيەھى، ئىت كەخۇئەھى بىنى رام كىردە دەرەھى يەك كەسى ئىنەبوو، ئەنانەت باوكى و مامى ئەوئەبوون.

سەبارەت بەبوونى كىشەھى ھېشوو ئەم نامۇزەھى نامازە بەوھدا كە ھىچ كىشەھى ئەوتۇ ئەبووھى ھىچ كەسىك ھەرەشە ئەسەر ھىچ شەتەك ئىنەكەردووھ.. ھەوھە باسى ئەوكەرد رۇزى رووداھى تۆزىك ئەخۇش بووھ داىكى بىر دووھىتە بۇ ئەخۇشخاھە ئەبازارىش جلى بۇ كرىوھ.

بەلام نامۇزەھى دەئىت "كاتىك دەمانچەھى رووكرەبووھ مەن، بىنىم چاوهەكانى سوور ھەنگەراون و ئەواون ئىن". سەبارەت بەئىكۆئىنەھى شورەھى دادگاش و تى ھەمان ئەم پرسىيار ئەھىيان ئىكرەدووم و رووداھىكەم وەك خۇي گىراتەھى بۇيان.

شەنگە مىندالەھىيان ئەسەلەھى نامۇزەھى (ھېشوو) ، ئەكاتى خۇكۆشتەھىدا سەھى بە شەنگە كىردووھ، شەنگە بەپەرى چە پەساويەھى بەم شىوھ باسى ئە رووداھىكە كىرد "ھېشوو سەھى پىدەكەم و تى خۇت سەرى كىتەھى بەكە و چىت ئەزانى مەن پىتتەئىمەھى، سەرم ھەئەرى وىستەم پرسىيار ئىكەم سەرى دەكەم، دەمانچەھى باوكى دەرەھىناوھ" ئەگەرچى بەگۆتەھى شەنگە خۇي زۇر داواى ئەھىشوو كىردووھ كە دەمانچەھى دانى، بەلام ھېشوو بەگۆئى ئەكرەدووھ مەنى دەمانچەھى راکىشاوھ.. شەنگە دەئىت "مەن چەندە تەكام ئىكرە دەمانچەھى دانى بەلام ئەئەيەھى ئەگەر ئەچىتە دەرەھى دەئىنەم بەتۆوھ، ئىت مەن رامكەردە دەرەھى، داىكەم بانگەرد بەلام ھەرسوودى ئەبوو".

ژوان ئەلادىن (12 سال) نامۇزەھى ھېشووھ، بەرووخسارىدا دىيار بوو ھىشتا بىراوى بەو رووداھى ئەكرەدووھ ئايەھىت بىنىتەھى پىش چاوى خۇي كە ھېشوو نامۇزەھى ئەوكچەھى بەردەوام كاتەكانى ئەگەل بىر دۆتە سەر خۇي بكوژىت. ژوان بەگۆتەھى خۇي ھېشوو ھەئە خەئەتاندووھ پىنى و تۆوھ بىر كىتەھى زانستەكەت بىنە باسەھىت پىكەم، بەلام وەك خۇي دەئىت "كاتى كىتەھى ھىنا سەرىم كىرد مەنى دەمانچەھى ھىناوھتەھى" ھەروھە ژوان نامۇزەھى بەوھدا كە ھېشوو پىنى و تۆوھ ئەگەر بىتە پىشەھى ئەوا دەكوژىت "ژوان دەئىت ئەكاتى قەسەكرەندا بوونى فىشەھىيانى نا بەسەردى خۇيەھى خۇئەھى فىچقەھى كىرد".

داىكى ھېشوو بەدوچاوانەھى كە ئىدى ھەسەئە و تاقەتە فرمىسك رىشتىيان ئەمابوو، تەماشائى ئەو شۆئەھى دەكرە كە ھېشوو بەتەنھا فىشەھىيان مائىناوئەھى ئە مال و خويىندەھى كىتەھى ھاوريكەنى كىرد، ئەو كەبەگۆتەھى خۇي گەرەترىن ئۆمىدى بەپاشە رۇزى كچەھى ھەبووھ بۇ دوارۇژ دەئىت "ھېشوو كچەھى گەرەھى مەلەھىيانەھى كچىكى زۇر عاقل و ھىمەن و زىرەك بوو، بەلام جارجارە خالەتى تۆرەبوونى ئەگەلدا بووھ" داىكى ھىما بۇ ئەوھش دەكات كە كچەھى ھىچ كىشەھى ئەبووھ ئەگەل كەس و ئەمەلەھىيان براكانى و باوكى و مام نامۇزەھىيان خۇشەويستوھ بەردەوام موراعائىيان كىردووھ، ئەم بارەھى دەئىت "ھېشوو كچىكى ئەمەندە خۇشەويست بووھ رۇزىك ئەرۇژان كەس قەسەھىيانى ئاشرىنى پى ئەتۆوھ" ھەروھە بە كۆمەلەھى پرسىيارو گومانەھى دەئىت "مەن نازانم بۇچى كچەكەم ھەستا بەم كارە".

ھاۋرىپىكانى ھېشوو بەچاۋى پىر لەفرمىسك و قورگى پىر لەگرىانەۋە نەسەفىيان بۇ نەم كارە دەخواردو خوازىيار بوون نەو ھاۋرىپى ئازىزەىيان نەدەست نەچواىيە . .
يەككىك نەھاۋرىپىكانى قوتنا بخانەى ھېشوو ئاماژەى بۇ رەۋشت بەرزى و زىرەكى ھېشوو دا دەىووت " ھېشو تەنھا خەمى خويندن و قوتنا بخانەى ھەبوو " ھەرۋەھا دەىوت " من نىزىكتىن ھاۋرىپى ھېشوو بووم رۇژنىك نەرۇژان نەمبىستووە باسى كىشەىيەكى خۇى بكات ياخود بلىت نە ژىان بىزارم "
دواتر داىكى ھېشوو رايەكى پىچەوانەى دا لەسەر خائەتى خۇكوشتنى كچەكەى، نەو ئاماژەى بەۋەدا كە دووسى جار ھېشوو وىستووويەتى خۇى بەچەقۇ بكوژىت بەلام نەىيان ھېشتووە، بەگوتەى خۇى نەخائەتى توورەبوندا ھەرشەى خۇكوشتنى كردووە بەتايىبەت نەكاتىكدا نەگەنل مندانەكاندا شەرى بكرداىيە خىرا دەىوت خۇم دەكوژم.

دوچار ھەرچى بوترىتو ھەرچۇنىك دەماودەم چىرۇكى خۇكوشتنەكەى نەم كىژە لاۋە باس بكرىت ، گىرنگ نەۋەىيە ھېشوو خۇى كوشتو كۇتايى بەھەموو شتەكان ھىنا . . نەو تەنھا بەگوللەىيەك مائىئاۋايى نەژىان كردوو نەپاش خۇى نەنامەىيەك نەقسەىيەكى بەجىنەھىشت، تەنھا نەۋەى نەدواى خۇى بەجىما كۇمەئىك خەم و ئازارو يادەۋەرىيە بۇ كەس وكارو ھاۋرىپىكانى، چىرۇكە راستەقىنەكەش كەس ناىزانىت چونكە خەقىقەتى رووداۋەكە ئىستا نەتەك ھېشوو خۇيدا نەژىر خاكداىيە.